

Мр Бобан СИМИЋ*

Криминалистичко-полицијска академија, Београд

UDK – 343.843 : 340.134 (497.11)

Стручни рад

Примљено: 11.01.2012.

Институт условног отпуста у позитивном законодавству Републике Србије**

Апстракт: У раду је дата кратка анализа условног отпуста као изузетно значајног кривично правног института, а истовремено и криминално-политичке и пенолошке мере, који представља снажну меру подстицаја и стимулса осуђеног лица да се примерено влада за време издржавања изречене казне. Поред уводног дела у коме је указано на појам и карактеристике овог института, дат је и сумаран осврт на структуру условног отпуста у позитивном законодавству Републике Србије, које уноси неколико нових решења у ову материју у односу на раније кривично законодавство. Посебна пажња посвећена је правној природи овог института и сврси таквог кажњавања.

Кључне речи: условни отпуст, кривично дело, казна затвора, ресоцијализација.

Увод

Условни отпуст, изузетно значајна кривичноправна, криминално-политичка и пенолошка мера, од самог почетка свог настанка била је заснована искључиво на криминолошко-пенолошким аспектима и потребама и све до сада није променила своје основне поставке.

У нашој кривичноправној науци и законодавству постоји више схватања о суштини и циљевима института условног отпуста. Врло често је занемаривана његова друштвена садржина, а прописи о њему су издвајани из целине којој припадају. Само тумачење законских и других текстова о овом институту је корисно, али не и довољно да се у потпуности сагледа његова друштвена страна и циљ, да се уклоне различита схватања о његовој суштини, друштвеној оправданости и обиму примене у пракси. На садржину института условног отпуста рефлектују се како законске фор-

* E-mail: boban.simic@kpa.edu.rs

** Овај рад је резултат реализовања научноистраживачког пројекта под називом *Развој институционалних капацитета, стандарда и процедура за супротстављање организованом криминалу и тероризму у условима међународних интеграција*. Пројекат финансира министарство надлежно за науку у Републици Србији (бр. 179045), а реализује Криминалистичко-полицијска академија у Београду (2011–2014). Руководилац пројекта је проф. др Саша Мијалковић.

мулације и његово теоријско тумачење, тако и друштвени односи, политичке прилике и неке опште социјалне, културне и научне тенденције које нису садржински идентичне у свим деловима савременог света (Симић, Гардашевић, 2007:21-30).

Због свега тога условни отпуст можемо дефинисати као посебан институт кривичног права, предвиђен у закону, који по законом одређеној процедури даје суд осуђеним лицима на издржавању казне затвора, малолетничког затвора, васпитне мере упућивања у васпитну установу и васпитно-поправни дом и мере безбедности, обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи. Састоји се у пуштању осуђеника на слободу пошто се испуне законом предвиђени услови (формални и материјални), пре него што је овај у потпуности издржао целу казну, под условом да до истека времена за које му је изречена казна не изврши ново кривично дело. У противном, условни отпуст ће се опозвати, а условно отпуштено лице вратити у казнено-поправну установу да у њој издржи преостали део казне.

Из овако датог општег појма условног отпуста могу се дати и његове основне опште карактеристике:

а) Претходна одређеност у закону

Могућност изрицања условног отпуста превасходно је условљена његовом претходном одређеношћу у закону. Да би се условни отпуст могао дати, он мора бити предвиђен законом, и то унапред. Законом се утврђује садржина овог института, услови и начин примене, надлежност органа који учествују у поступку за његову примену, опозивање и друго. За остваривање принципа законитости важно је да се прописи о условном отпусту у сваком конкретном случају прецизно примењују.

б) Претходна изречена кривична санкција чије извршење је отпочело у одговарајућој установи

Могућност давања условног отпуста условљена је претходно изреченом кривичном санкцијом (*казном затвора, малолетничког затвора, васпитном мером упућивања у васпитну установу и васпитно-поправни дом и мером безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи*), са чијим извршењем се отпочело у одговарајућим заводским установама.

в) Претходно испуњени прописани услови

Нормирајући условни отпуст закон прописује и услове за његово изрицање. За примену условног отпуста потребно је испуњење кумулатив-

но одређених законских услова. То су *формални услови* (одређени временски) и *материјални услови* (одређени квалитетом владањем осуђеника).

г) Отпуштање осуђеника са даљег издржавања изречене казне пре него што су је у потпуности издржали

Условни отпуст по својој садржини представља делимично ослобођење учиниоца од издржавања казне. Он се заправо заснива на идеји поправљања и преваспитавања у толикој мери да је боравак оваквог лица у заводској установи непотребан, чак и штетан. Према томе, условни отпуст представља снажан психолошки мотив и стимулацију осуђеног лица да се добро и примерено влада за време издржавања изречене казне.

д) Могућност примене института условног отпуста на све категорије осуђених лица

Условни отпуст се може примењивати на све категорије осуђених лица, како на оне који су осуђени на кратке казне затвора, тако и на оне који су осуђени на дуге временске казне, на повратнике и примарне осуђенике.

ђ) Трајање условног отпуста

Трајање условног отпуста је одређено преосталим делом казне који није издржан. За то време условно отпуштени се налази на слободи, али се сматра да и даље издржава казну све до истека времена за које му је изречена казна. Ако условно отпуштени за време трајања условног отпуста не изврши ново кривично дело и испуни све законске услове, сматра се да је издржао казну.

е) Могућност опозивања условног отпуста

Ако условно отпуштени до истека времена трајања условног отпуста изврши ново кривично дело, долази до опозивања условног отпуста (враћања условно отпуштеног у казнено-поправну установу).

ж) Остварење принципа индивидуализације

Поред своје преваспитавајуће улоге, неспорно је да институт условног отпуста у значајној мери доприноси остварењу принципа индивидуализације. Принцип индивидуализације своди се на захтев да се извршење казне прилагоди личности осуђеног применом метода и техника индивидуалног карактера. То значи да извршење казне треба да прати по-

зитиван преображај личности осуђеника и степен његовог преваспитања. Институт условног отпуста омогућава да један број осуђеника напусти установе за издржавање казне када је њихово даље задржавање непотребно, а не искључиво према трајању казни временски одређених у судским пресудама. Тиме се омогућава остварење принципа индивидуализације у току издржавање казне.

з) Хуман карактер

Својом садржином и дејством условни отпуст доприноси да понижавања човека потпуно замени поштовање људског достојанства. Чињеница да осуђена лица својим радом и понашањем у току извршења казне утичу на дужину боравка у заводској установи доприноси суштинском остваривању и развијању принципа хуманизације. Тиме се омогућава да положај појединца у друштву првенствено зависи од личног рада и резултата тог рада.

Структура условног отпуста

По позитивним прописима у законодавству Републике Србије институт условног отпуста састоји се у отпуштању осуђеника са издржавања казне лишења слободе пре него што је овај у потпуности издржао целу казну, и његовом пуштању на слободу под условом да до истека времена за које му је изречена казна не учини ново кривично дело (Јовашевић, 1998:698-699). С обзиром да је наш целокупан систем сузбијања криминалитета конципиран на идеји да је сврха казне преваспитавање и ресоцијализација осуђених лица, и сам условни отпуст прихваћен је као један значајан институт у систему мера које се предузимају у циљу ресоцијализације осуђених лица, као метод подстицаја у ресоцијализацији и позитивном укључивању у живот.

У односу на врсту кривичне санкције институт условног отпуста је предвиђен за следеће кривичне санкције:

- условни отпуст код казне затвора;
- условни отпуст код малолетничког затвора (Јоксић, 2011:141,143);
- условни отпуст код васпитне мере упућивање у васпитну установу и васпитно-поправни дом;
- условни отпуст код мере безбедности обавезно психијатријско лечење и чување у здравственој установи.

Позитивни прописи о формалној и материјалној претпоставци за условни отпуст, о условима под којима се осуђени отпуштају на условни отпуст и о разлозима за опозив условног отпуста, садржани су у *Кривичном законнику Републике Србије*, док су прописи о циљевима условног отпуста,

о поступку одобравања, надлежности органа за вођење тог поступка и о посебним обавезама које се намећу условно отпуштеном лицу садржани у *Закону о извршењу кривичних санкција*.

У члану 46 *Кривичног законика Републике Србије* (Службени гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009 и 111/2009) одређено је да је за примену условног отпуста потребно кумулативно испуњење *формалне и материјалне претпоставке*.¹

Формална претпоставка односи се на део издржане казне који осуђеници морају издржати да би били условно отпуштени. Ова претпоставка различито је одређена у односу на врсту изречене кривичне санкције.

За осуђенике на издржавању казне затвора тај део износи две трећине изречене казне, под условом да до истека времена за које је изречена казна не учине ново кривично дело.

За лице осуђено на казну малолетничког затвора тај део износи једну трећину изречене казне, али не пре него што је протекло шест месеци у казнено-поправном дому.²

Дакле, за разлику од пунолетних, правило је да се осуђени може отпустити после само једне трећине издржане казне. Уз условни отпуст суд може да одреди и неку од мера појачаног надзора, уз могућност примењивања једне или више одговарајућих *посебних обавеза*. О условном отпусту осуђеног на казну малолетничког затвора одлучује Веће за малолетнике суда који је судио у првом степену.

Учиниоце који су извршили кривично дело у стању битно смањене урачунљивости, а који издржавају меру безбедности обавезног психијатријског лечења и чувања у здравственој установи, суд може пустити на условни отпуст ако су у њој провели време које је краће од трајања изречене казне затвора. При одлучивању о пуштању на условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир успех лечења осуђеног, његово здравствено стање, време проведено у здравственој установи и остатак казне коју осуђени није издржао.

На крају, условни отпуст је предвиђен као могућност код васпитне мере упућивања у васпитну установу и васпитно-поправни дом. Најмањи део казне који малолетници морају издржати у васпитно-поправном дому износи шест месеци. Суд може одлучити да се према малолетнику док траје условни отпуст одреди нека мера појачаног надзора, уз могућност примењивања једне или више одговарајућих *посебних обавеза*. Условни отпуст траје најдуже до истека законског рока упућивања у васпитну установу или васпитно-поправни дом, ако пре тога суд није обуставио извршење васпитне мере или је заменио другом мером.

¹ Радна верзија *Закона о изменама и допунама Кривичног законика* од 16.10.2012. године, у чл. 4, односи се на давање условног отпуста и предвиђа да се у чл. 46. став 1. речи: „суд може“ замењују речима: „суд ће“, чиме његова будућа примена више неће бити факултативна.

² Видети: *Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица*, Сл. гласник РС, бр. 85/05.

Материјална претпоставка је готово идентично одређена за све изнете врсте условног отпуста, и то првенствено квалитетом владања осуђеника. Потребно је да су у току извршења казне затвора и других кривичних санкција постигнути такви резултати у поправљању, преваспитавању, ресоцијализацији или отклањању опасног стања, да се може са основом очекивати да ће се осуђени на слободи добро владати и да је даљи боравак у заводској установи институционалног третмана непотребан. При оцени да ли ће се осуђени условно отпустити узмеће се у обзир његово владање за време издржавања казне, извршавање радних обавеза, као и друге околности које показују да је постигнута сврха кажњавања. Позитивним прописима Републике Србије нису предвиђена друга ограничења у погледу права на стицање условног отпуста (врста кривичног дела, висина казне, поврат и томе слично).

Поступак за одобравање условног отпуста покреће се на основу молбе осуђеног лица. Према позитивном законском решењу није предвиђена могућност да осуђено лице на било који начин учествује у поступку одлучивања о давању условног отпуста. О молби за условни отпуст одлучује суд. О условном отпуштању малолетника на издржавању васпитне мере упућивање у васпитно-поправни дом, као и лица упућених у здравствене установе ради лечења и чувања, такође одлучује суд.

Закон о извршењу кривичних санкција Републике Србије (Сл. гласник РС, бр. 85/05) у члану 173 даје је могућност и директору Управе да, на предлог управника завода, привремено отпусти осуђеног са издржавања казне, најмање три месеца пре истека казне, ако је издржао девет десетина казне и није добио условни отпуст. У суштини, то је награда за добро понашање, залагање на раду и активно учешће у другим корисним делатностима казнено-поправне установе. (Шуковић, 1971:146).

Наш систем условног отпуштања не познаје надзор над условно отпуштеним, већ је на осуђенику самом да неизвршењем новог кривичног дела потврди процене уоквирене одлуком о условном отпусту (Јовановић, 2003:22).

Чланом 47 *Кривичног законика РС* прописано је да се условни отпуст може опозвати у следећим случајевима:

1. ако осуђени за време док се налази на условном отпусту изврши једно или више кривичних дела за које је изречена казна затвора преко шест месеци (*обавезно опозивање*);
2. ако условно отпуштени учини једно или више кривичних дела за која је изречена казна затвора до шест месеци, односно не испуни неку од обавеза које му је суд одредио до једне године (*факултативно позивање*).³

³ Радна верзија *Закона о изменама и допунама Кривичног законика* од 16.10.2012. године, у чл.5, односи се на опозив условног отпуста и предвиђа да се у чл. 47. ст. 1. и 2. речи: „шест месеци“ замењују речима: „једне године“.

При оцени да ли ће опозвати условни отпуст суд ће нарочито узети у обзир сродност учињених кривичних дела, побуде из којих су учињена и друге околности које указују на оправданост опозивања условног отпуста.

Кад суд опозове условни отпуст, онда ће по правилима о одмеравању казне за дела у стицају изрећи јединствену казну, па ће од ње одбити онај део казне који је осуђени издржао по ранијој осуди. Време проведено на условном отпусту не урачунава се у нову казну. Ако условно отпуштени буде осуђен на казну затвора до једне године или блажу казну, а суд не опозове условни отпуст, продужава се условни отпуст за време које је осуђени провео на издржавању те казне затвора.

Условни отпуст траје до истека изречене казне са чијег је издржавања осуђеник условно отпуштен.

Правна природа условног отпуста

У кривичноправној литератури питање правне природе условног отпуста је једно од веома сложених и важних питања која се тичу овог института. Од правног карактера овог кривичноправног института зависи не само начин његове примене, већ и његова сврха и његове правне последице. Специфична својстава условног отпуста, као и неодређеност закона по овом питању, довели су до различитих схватања правне природе условног отпуста. И данас се расправља да ли је условни отпуст по својој кривичноправној природи институт, метод поступања или је то мера пеналшке природе. Са аспекта извора из којих се црпи његова примена постоји неколико различитих виђења овог института и то пре свега као:

1. знака милости;
2. фазе или начина извршења казне затвора;
3. средства за исправљање судских одлука о казнама;
4. опроштаја казне.

Наше кривично право је пошло од схватања да је условни отпуст само фаза у извршењу казне затвора, па су самим тим и одредбе којим је овај институт регулисан сврстане у четврту главу *Кривичног законика Републике Србије*, која предвиђа општа правила о извршењу казне. Узрок оваквог схватања правне природе условног отпуста у нашој кривичноправној теорији превасходно треба тражити у самој неодређености закона по питању места овог института у систему кривичних санкција. Схватање да је условни отпуст посебна фаза у извршењу казне треба озбиљно довести у питање, нарочито у системима као што је наш у којима се условно отпуштени не ставља под заштитни надзор. И поред тога што се услови за примену условног отпуста остварују у току извршења кривичних санкција, то не значи да је условни отпуст само фаза у њиховом извршењу.

Чињеница је да се осуђеници применом овог института отпуштају са издржавања казне, при чему се преостали део казне не извршава. Казна постоји само као правна могућност, а до њене примене ће доћи само у случају опозива условног отпуста (у супротном казна се гаси). Такође, чињеница да условно отпуштена лица имају сва права и дужности, као и други грађани наше земље, јасно указује на то да се лица на условном отпусту, у смислу нашег законодавства ни правно ни фактички не налазе на издржавању казне затвора.

У формално правном смислу акт о давању условног отпуста је појединачни правни акт (*судска одлука*) којим се мења правно дејство другог на закону заснованог и по законским условима донетог појединачног правног акта (*судске одлуке*). Тако се одлука о условном отпусту појављује као индивидуални акт којим се омогућава да кривична санкција која је изречена у правоснажној судској одлуци не мора да буде у потпуности извршена, под условом да су у току извршења казне и друге кривичне санкције постигнуте такви резултати у поправљању, преваспитавању, ресоцијализацији или отклањању опасног стања, да је даљи боравак осуђеног лица у заводској установи институционалног третмана непотребан. То значи да се судска пресуда мења управо у делу одлуке о ефективној дужини трајања изречене санкције. На тај начин се условни отпуст појављује као нека врста корективног средства у правном систему, које омогућава пуштање на слободу оних лица чији би даљи боравак у казненој установи био непотребан с обзиром на сврху кажњавања. Према томе, можемо рећи да се институтом условног отпуста суспендује правно дејство судске одлуке, које се односи на извршење кривичне санкције на конкретном учиниоца кривичног дела.

Имајући ове наводе у виду, не може се прихватити схватање условног отпуста као модалитета казне, као ни фикција да се условним отпустом не дира у казну. Одлуком о условном отпусту се практично мењају законске одредбе о одмеравању казне у конкретном случају. Из тих разлога требало би условни отпуст регулисати као институт кривичног права у области прописивања кривичних санкција и одмеравања казне.

У сваком случају, чињеница да се институтом условног отпуста може суспендовати трећина, па чак и две трећине изречене казне, када је реч о лицу осуђеном на казну малолетничког затвора, уз одсуство адекватних критеријума за примену широко постављених законских услова, захтева да се гаранције за његову примену подигну на један виши квалитативни ниво.

Условни отпуст и сврха кажњавања

Историјски гледано, друштвена реакција на криминално понашање представља динамичан процес који прати друштвена кретања и схватања о карактеру и циљу казне. У свом развоју казна је прошла кроз више

различитих периода, заснивајући се на различитим циљевима којима су одговарали и начини извршења кривичних санкција. У најранијој, примитивној фази друштвена реакција се сводила на *постизање испаштања* (Милутиновић, 1992:47).

Методи поступања према учиниоцима кривичних дела били су строги и сурови, уз примену разних облика мучења, тортура и других сличних средстава. На тај начин друштво је настојало да казном као мером одмазде успостави нарушену правду. Због тога што класични систем ретрибутивистичког концепта кажњавања, са казном као мером застрашивања и казном као мером успостављања нарушене правде, није битније допринео смањењу криминалитета уопште (нарочито рецидивизма), многи правци и школе кривичног права инсистирали су на промени функције кажњавања.

Тек са реформаторима XVIII века у извесном смислу долази до изражаја и брига о појединцу, која се испољава у захтеву за поправљањем преступника, који добија практичну реализацију знатно касније – *крајем прошлог века* (Милутиновић, 1992:48).

Даља реформа настављена је нарочито са позитивистичком школом и њеним залагањем да се казна прилагоди личности учиниоца кривичног дела, и залагањем за примену адекватних третмана с циљем његове социјалне реадaptације. Тек је *Покрет нове друштвене одбране* издигао ресоцијализацију на ранг врховног постулата кривичног права и криминалне политике вршећи одлучујуће утицаје на теорију, законодавство и праксу извршења казни лишења слободe у низу земаља (Игњатовић, 2000:290). Према том концепту појединац треба да буде субјект права, а кривичне санкције би требало да усмеравају ка друштвено корисном правцу. То значи да казна треба да почива на идеји *ресоцијализације*, односно идеји да је циљ казне преваспитавање преступника и његово оспособљавање да поштује друштвене нормe, да би се на тој основи поново укључио у заједницу и постао њен користан члан (Игњатовић, 2000:291).

Пенитенсијарни третман, који је уско везан за појам ресоцијализације, представља посебан третман осуђеника који треба да доведе до њиховог преваспитања и оспособљавања за живот на слободи. То значи да се пенитенсијарни третман не може свести на обично извршење казне, јер он инплицира у себи ту социјалну реадaptацију помоћу примене адекватних метода и третмана, које треба пратити, изучавати и ценити, па се стога за њега може рећи да се одликује посебним динамизмом (Милутиновић, 1992:49).

Због тога се данас и сматра да казна нема за циљ само изолацију друштвено опасних деликвената, нити застрашивање будућих потенцијалних деликвената, већ да јој је доминантан циљ својеврсно преваспитавање учинилаца кривичних дела, уз њихово активно учешће, како они у будућности не би били опасни за друштво. Тек у јединству свих ових

елемената добија се нови и виши ниво сврхе кажњавања, што је коначно и нашло своју потврду у *Кривичном законнику Републике Србије* који је одредио сврху кажњавања тако да се она састоји у:

1. спречавању учиниоца да чини кривична дела и његовом преваспитавању (специјална превенција), и
2. васпитном утицају на друге да не врше кривична дела, и јачању морала и утицаја на развијање друштвене одговорности и дисциплине грађана (генерална превенција).

Дакле, наш целокупан систем сузбијања криминалитета постављен је на идеји да је сврха казне преваспитавање и ресоцијализација осуђених лица, тако да се осуђени оспособи да по повратку на слободу живи и ради у складу са законом, да испуњава дужности човека и грађанина. С обзиром на сложеност људске личности потребно је да се примењују разнолике методе, мере и средства у процесу ресоцијализације. У склопу низа мера које се предузимају у процесу ресоцијализације осуђених лица институт условног отпуста заузима значајно место. Смисао условног отпуста је да се осуђено лице код кога је током извршења казне затвора постигнут одређен степен ресоцијализације упуту у друштвену заједницу, односно пусти на слободу пре него што је у потпуности издржао казну (Делић, 1996:242). За осуђене условни отпуст представља снажан подстицај да се сами активно укључе у процес свог преваспитавања. Условним отпустом се мотивише непосредно ангажовање осуђених лица у реализацији програма њиховог преваспитања и позитивног укључивања у живот. Тако се пружа могућност да стварно трајање казне не зависи само од висине изречене казне, већ се њиме омогућава да сами осуђени својим владањем и понашањем могу да допринесу ранијем отпуштању и одласку на слободу. Омогућавањем осуђеним лицима да својим радом и понашањем у току извршења казни утичу на дужину свог боравка у казнено-поправним установама, институт условног отпуста у знатној мери доприноси остваривању принципа хуманизације извршења казни. То у њих улива наду од почека уласка у казнено-поправну установу и подстиче на рад и дисциплину. То значи да институт условног отпуста почива на идеји преваспитања осуђеника, што је доминантна сврха и саме казне, и да у знатној мери доприноси постизању сврхе кажњавања. Постојање могућности да се условно отпуштени поново врате на издржавање преосталог неиздржаног дела казне ако се добро не владају, такође делује на условно отпуштене, мотивишући их да по изласку из казнено-поправних установа код себе траже, развијају, учврсте и ставе у покрет оне снаге које ће их вући да поступају у складу са законима и друштвеним правилима, да се ослањају на прогресивне чиниоце, да у друштвено корисном деловању виде пут којим се треба кретати (в. Шуковић, 1971).

Закључак

Као што је већ истакнуто, институт условног отпуста као значајна кривичноправна и криминално-политичка мера састоји се у отпуштању на слободу лица пре него што издржи у потпуности досуђену му казну, под условом да се дође до закључка да нема ни основа, ни потребе за његовим даљим задржавањем у казнено-поправној установи. У нашем систему извршења казни условни отпуст представља демократску меру која доприноси хуманизацији казнене политике и представља веома моћно средство у процесу ресоцијализације. Суштина и смисао условног отпуста пре свега је у томе да мотивише и подстиче све осуђенике да смишљено и активно ангажују своје способности и склоности у мењању својих навика и ставова који су за последицу имали кршење прописаних норми понашања. Као интегрални део система извршења казни, институт условног отпуста представља врло снажан мотивациони фактор код осуђених који води ка томе да се они сами интензивно ангажују на свом преваспитању. Таквом садржином и циљем условни отпуст доприноси смањењу узрока, обима интензитета повратништва, а самим тим и криминалитета.

Дакле, из свега до сада изнетог можемо констатовати да је институт условног отпуста, како је постављен позитивним прописима, у начелу добар, те да је као такав одиграо значајну улогу у хуманизацији и либерализацији кривичних санкција.

Литература

1. Бачић, Ф., (1998). *Казнено право – опћи дио*, Информатор, Загреб.
2. Branham, L., (1998). *The law sentence corrections and prisoners rights*, Illinois: St. Paul University.
3. Делић, Н. М., (1996). *Условни отпуст у контексту нових идеја које се односе на извршење кривичних санкција*, Теоријски и практични проблеми југословенског казног законодавства, Институт за криминолошка и социолошка истраживања (ИКСИ), Београд.
4. Игњатовић, Ђ., (2000). *Криминологија*, Номос, Београд.
5. Јовашевић, Д., (1998). *Лексикон кривичног права*, Службени гласник, Београд.
6. Јоксић, И., (2011). *Кажњавање малолетника у кривичном законодавству Републике Српске*, Безбедност, год. 53, бр. 2, Београд, стр. 134-149.
7. Милутиновић, М., (1992). *Пенологија*, Савремена администрација, Београд.
8. Павловић, З. С., (2001). *Разматрање о самосталном и независном правосуђу*, Гласник Адвокатске коморе Војводине, бр. 7-8.

9. Перић, О. М., (1998). *Извршење кривичних санкција изречених малолетницима – коментар главе VIII (чл. 214-288) Закона о извршењу кривичних санкција*, додатак књизи Коментар кривичноправних прописа о малолетницима, Службени гласник, Београд.
10. Poncela, P., (2001). *Droit de la peine*, Paris: Presses universitaires de France (PUF).
11. Симић, Б., Гардашевић, М., (2007). *Условни отпуст – однос са другим институтима кривичног права*, Перјаник, бр. 13.
12. Стојановић, З., (1991). *Условни отпуст: проблеми и перспективе*, Зборник ПФЗ, 1984/12.
13. Шкулић, М. З., Стевановић, И., (1999). *Малолетни делинквенти у Србији – нека питања материјалног, процесног и извршног права*, Југословенски центар за права детета, Београд.
14. Шуковић, М., (1971). *Условни отпуст*, Институт за криминолошка и социолошка истраживања, Београд.
15. *Кривични законик РС*, Сл. гласник РС, бр. 85/2005, 88/2005-испр., 107/2005-испр., 72/2009 и 111/2009.
16. *Законик о кривичном поступку РС*, Сл. гласник РС, бр. 46/06.
17. *Закон о извршењу кривичних санкција РС*, Сл. гласник РС, бр. 85/2005.
18. *Закон о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривичноправној заштити малолетних лица*, Сл. гласник РС, бр. 85/2005.

The Institute of Parole in the Positive Legislation of the Republic of Serbia

Abstract: *The paper gives a brief analysis of conditional release as an extremely significant criminal law institute, and also as a political and criminal correctional measure, which is a strong incentive, stimulating the convicted individuals to behave in an appropriate way while serving the pronounced sentences. In addition to the introductory part, which points to the concept and characteristics of this institution, there is a brief overview of the structure of parole in the positive legislation of the Republic of Serbia, which introduces several new solutions in this area, as compared to the earlier criminal law. Special attention was paid to the legal nature and purpose of punishment.*

Key words: *parole, criminal offence, sentence, resocialization.*